

ONSIDE *eller* OFFSIDE

EN TIDNING OM FOTBOLLENS VÄRDERINGAR

Ju mer det satsas på fotboll i vårt land och ju mer uppmärksamhet vår sport får, desto större är risken för övertramp. Därför är det viktigt att då och då stanna upp, tänka efter och analysera verksamheten. Följs våra normer och regler? Sätter vi in resurser för att vända negativa trender? Och, framför allt, belyser vi allt det fina arbetet?

Den tidning du nu håller i handen handlar om just detta. Om att vara onside eller offside. I en så stor rörelse som den svenska fotbollens, ska vi vara medvetna om att vi alltid måste lägga energi på etik- och moralfrågor, attityder och uppförande – på och utan-

Genom att lyfta fram positiva projekt och aktiviteter, så tar vi tydligt avstånd från de negativa krafter som tyvärr också finns. De senare ser vi på alla nivåer, men framför allt inom elitfotbollen. Spelare går över gränsen för det tillåtna, låt vara i stridens hetta, men det är ändå oacceptabelt. På läktarna hör vi yttranden och ser beteenden, som vi inte kan tolerera. Och i kringlandskapet uppstår ibland våld på gator i samband med fotbollsevenemang.

Fler och fler distriktsförbund tar nu, utan central styrning, initiativ till satsningar på nolltolerans. Inte minst inom ungdomsfotbollen. Det är en viktig signal,

Vi vill vara onside!

för planen, i alla åldersgrupper. Vi vill vara onside, och med det följer att fotbollens värderingar ständigt måste finnas med i ledarutbildningar, opinionsbildning och det inre arbetet.

En absolut majoritet i vår stora familj vill att fotbollen ska vara en god kraft i samhället. Jag vågar påstå att jag talar för alla ideella ledare, som utgör 99 procent av hela ledarkåren, när jag säger att de drivs av två saker. Dels att det är roligt med fotboll, dels att man gör en god samhällsinsats när man engagerar sig inom fotbollsrörelsen.

Vi ska ha respekt för såväl med- som motspelare och domare, vi ska bygga broar, vi ska arbeta med demokratifostran, vi ska skapa goda förebilder. Och det gör vi inom svensk fotboll. I denna tidning finner du rader med härliga exempel på vad vi faktiskt gör.

som visar att fotbollens företrädare på allvar vill tackla de problemställningar som uppstår.

Fotbollen är en så stor rörelse att den kan få saker och ting att hända. Fotbollen är en del av samhället, och kan påverka samhället. Med det goda arbete som görs ute i föreningar och distrikt, kan fotbollen bidra till ett bättre samhällsklimat i det land som vi alla tycker så mycket om, men där det finns en del problem att ta itu med.

Lars-Åke Lagrell
ordförande
Svenska Fotbollförbundet

ONSIDE *eller* OFFSIDE är en tidning från Svenska Fotbollförbundet. Här beskrivs och belyses viktiga värderingsfrågor och hur fotbollen arbetar med dessa. Tidningen kan användas i fotbollens olika sammanhang, men främst i utbildningar för spelare, ledare, domare, föräldrar och

supportrar. Allt i syfte att förstärka de goda krafterna inom fotbollsrörelsen.

Redaktionsråd: Jonas Nystedt, Gunilla Axén, Göran Havik

Grafisk form: Tomas Glanell

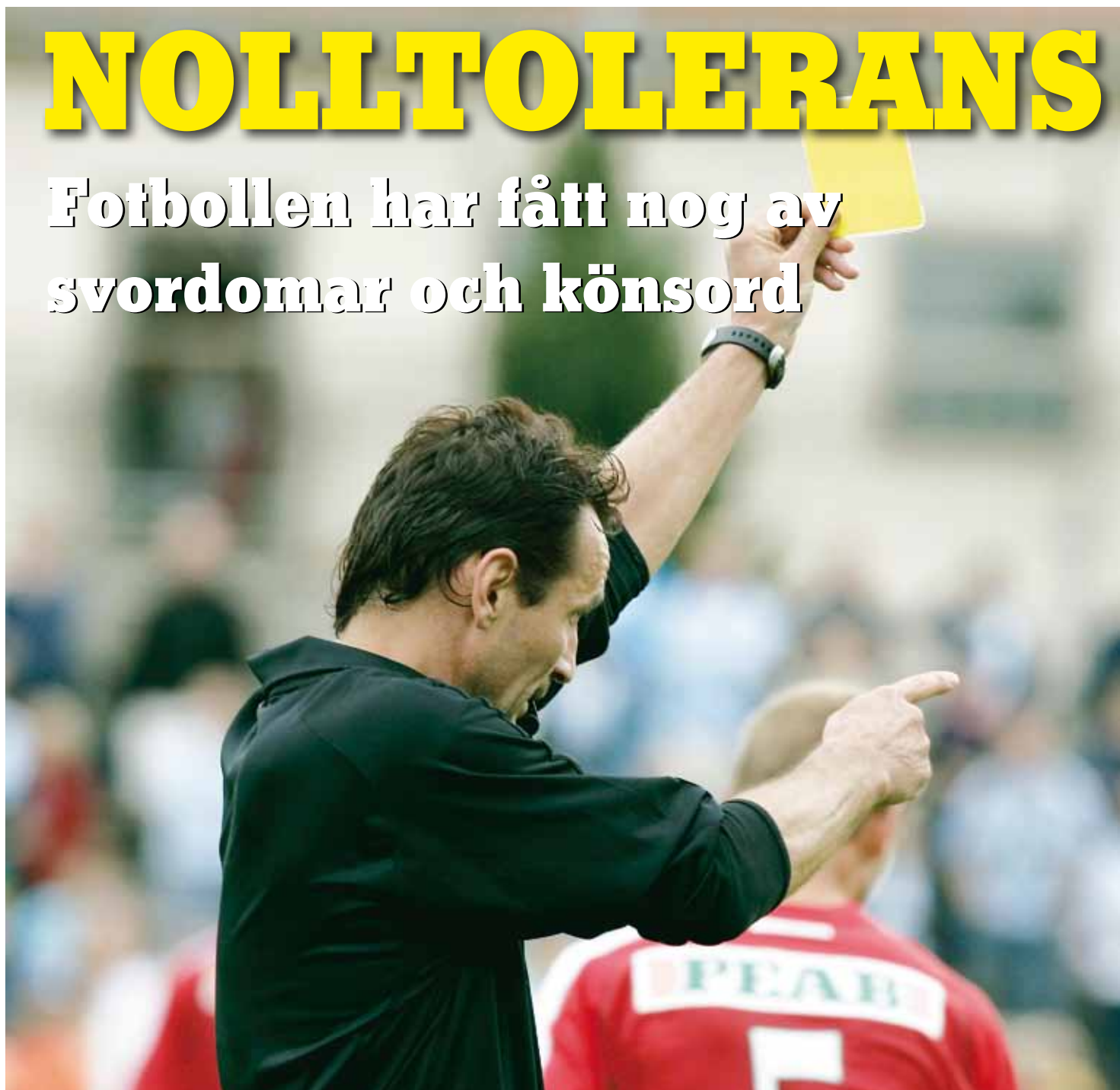
Bilder: Bildbyrån (där annat inte anges)

Ansvarig utgivare: Sune Hellströmer

Tryck: Davidsons Tryckeri, Växjö

NOLLTOLERANS

Fotbollen har fått nog av
svardomar och könsord

Vad får du säga på fotbollsplanen?

Det beror på var i landet du spelar.

Skånes Fotbollförbund är ett av de distrikt som har infört nolltolerans.

– Vi försöker att ta ett samlat grepp i en mycket viktig fråga, säger kanslichefen Ulf Larsson.

Alla känner vi igen situationen. Spelaren och domaren har olika uppfattning om vad som händer i momentet innan bollen rullar över den förlängda mållinjen. Domaren pekar på inspark, men spelaren tycker att det är solklart att det är hörna och

rusar mot hörnflaggan. Till sist förstår han att det är inspark som gäller.

I sin besvikelse och frustration skriker han:

– Men vad i helvete...!

Domaren springer fram mot killen. Han halar upp det gula kortet.

Så kan det gå till i flera av distrikten numera, sedan begreppet nolltolerans har införts.

– Det gäller att göra det med känsla. Om någon skriker en svordom som hörs över hela planen, då är det gult kort som gäller. Men om någon nästan viskar fram ett spontant ”fan” får man se mellan fingrarna. Det är ju inte meningen att det ska bli fler varningar

än inkast i en match, säger 19-årige domartalangen Mikael Gullberg.

Hur har nolltoleransen fungerat hittills?

– Mycket bra, måste jag säga. Vi har fått bort alla könsord i stort sett. Svordomarna har också blivit betydligt färre. Spelarna tar det jättebra, medan man kanske kan önska att vissa ledare och föräldrar hade varit lite bättre.

Anledningarna till att Skånes Fotbollförbund bestämde sig för att införa nolltolerans inför den här säsongen är flera och komplexa. Men för att försöka sammanfatta det – som går under parollen ”Nu räcker det, fotboll ska vara kul” – lite enkelt:

– I en följd av år hade vi märkt att uppträdandet i samband med matcher blev sämre och sämre både på och utanför planen. Vi har försökt att ta ett samlat grepp. Hur kan vi öka kraven på föreningarna, på domarna och på oss själva? Vi har vidtagit många åtgärder. I grund och botten handlar det om utbildning, att utbilda domare och ledare, säger Ulf Larsson.

En av de första åtgärderna var att se över vad som redan fanns. Vilka domare och vilka ledare var direkt olämpliga och struntade i de regler och normer som fanns?

– Om någon bryter mot tävlingsbestämmelserna eller inte följer våra direktiv tvekar vi inte en sekund att ta i med hårdhandskarna. Vi har bland annat rensat bort de domare som inte håller måttet. De som vill vara med måste leva upp till vårt budskap. Vi ser helt enkelt till att tillämpa de tävlingsbestämmelser vi själva har satt upp. Det som förr kanske bara var avstäng-

ning i en match renderar nu tre matchers avstängning, förklarar Ulf Larsson.

Hur tycker du att det har gått?

– Detta är en stor apparat. Vi har sett en ökning, om än inte dramatisk, av bestraffningsärenden. Den ligger ungefär på 15-20 procent fler bestraffningar än tidigare. I förlängningen ska ju den siffran gå ner, när nolltoleransen har slagit igenom fullt ut, men det är fortfarande en startperiod.

Vem kan bestraffas?

– Det handlar inte bara om bestraffningar för det som händer på planen. Det finns mycket annat också, till exempel föräldrar som inte sköter sig som de bör och ledare som inte uppträder som de förväntas. Signalen är att man måste vara beredd att ta konsekvenserna för sina handlingar.

Göteborgs Fotbollförbund var först ut och drog i gång med sin nolltolerans förra året. Den var mer inriktad på att få bort svordomar och könsord på planen samt att bestraffa ledare som inte sköter sig.

I Skåne arbetar man bredare och har bland annat varit ute i skolorna och inlett ett samarbete med många av dem.

– Vi har fått pengar från en del stiftelser och vi samarbetar med en hel del skolor. Vi har märkt att det finns ett uppdämt behov av att arbeta med attitydfrågor och etik och moral, säger Ulf Larsson och fortsätter:

– Nolltolerans är inget projekt, utan ett förändrat synsätt som har kommit för att stanna. Men vi måste vara medvetna om att vi hela tiden måste fortsätta att

Djurgården introducerar "Fair Play i skolan"

Marie Barth-Kron, personals ansvarig inom Djurgården Fotboll och projektledare för "Fair Play i skolan".

RESPEKT ÄR ORDET som dyker upp först både när Djurgårdens A-lagsspelare sätter upp nyckelord i omklädningsrummet och när eleverna i Engelbrektsskolan diskuterar Fair Play.

– Man når verkligen fram när man pratar etik och moral med ungdomar om man använder idrottens värdegrunder som utgångspunkt, säger Marie Barth-Kron i Djurgården Fotboll.

Hösten 2005 startade klubben fotbollsklasser för årskurs 7 i Engelbrektsskolan i centrala

Ulf Larsson, Skånes
Fotbollförbund

jobba med frågorna. Annars dör det. Och skulle vi inte vara nöjda med resultatet i år, så skärper vi kraven ytterligare.

Än så länge finns nolltoleransen bara i en handfull distrikt. Kommer tankarna att spridas?

– Det hoppas jag verkligen. Nolltolerans är något som borde finnas i alla distrikt. Men inte bara där, utan även i skolorna, i samhället – ja, överallt. Att föreläsa i skolor och besöka dem ingår i vår syn på vad nolltolerans verkligen är.

Har ni inte mött några negativa reaktioner?

– Den enda kritik vi har stött på är folk som undrar: Kommer domarna verkligen att klara det här? Och i så fall hur? Det handlar trots allt om att göra bedömningar hela tiden, och det är klart att det aldrig kan bli millimeterrättvist.

Hur mycket har det kostat, i tid och pengar?

– Det är omöjligt att svara på, men det är och har varit oerhört resurskrävande. Fast det är det värt. All information och vår jättelika marknadsföring har kostat pengar, men det handlar om att göra prioriteringar.

Vi har valt att göra den här prioriteringen eftersom vi tyckte att det hade gått för långt och blivit för slapt. Det finns ingen speciell och enskild händelse som drivit oss hit, utan det är mer som att tiden nu var mogen. Förhoppningsvis kommer resten av samhället efter.

Mikael Gullberg:

– Alla lagen var så välinformerade om vad som gällde när säsongen började att det aldrig varit några större problem för oss domare. Egentligen är ju nolltolerans inget nytt, inga nya regler eller så. Det är ju bara skarpare tolkningar av de bestämmelser som finns.

FAKTA NOLLTOLERANS

I Svenska Fotbollförbundets "Spelregler för fotboll" står följande under Regel 12:

- * En spelare ska varnas om han gör sig skyldig till olämpligt uppträdande.
- * En spelare ska utvisas om han använder stötande, förolämpande eller smädligt språk och/eller gester.

Skånes nolltolerans

Syfte

- att motverka fysiskt och verbalt våld inom skånsk fotboll
- Mål**
- att det blir en drägligare arbetsmiljö för domarna
 - att fotboll för barn ska bedrivas på barns villkor
 - att regelkunskapen ökar hos alla inblandade
 - att utslagning inom ungdomsfotbollen inte sker alltför tidigt

Stockholm. Inom ramen för detta besökte Marie, ofta tillsammans med någon A-lagsspelare, eleverna för utbildning i Fair Play, etik och moral, kostvanor och social föstran. Upplägget blev så uppskattat att skolan beslutade utöka samarbetet till att omfatta minst en lektion i Fair Play för alla klasser i årskurserna 1-6.

Djurgården vill med satsningen delge eleverna den syn på Fair Play och etik och moral som råder inom idrotten. Regler och normer är mycket tydliga inom idrotten, men

inte lika klara i skolans värld.

– Kopplingen mellan klassen och laget gör att grabbarna och tjejerna tänker till på ett annat sätt, menar Marie Barth-Kron som är personalansvarig inom Djurgården Fotboll och även projektledare för "Fair Play i skolan".

Ansvar, laganda och regler

Utbildningen består bland annat i att man diskuterar begrepp som ansvar, laganda och regler. Eleverna får sedan uttrycka sig i text och bild om hur dom anser att tillvaron

i skolan är, och hur den borde vara. Ett annat moment är övningar i samarbete.

– När eleverna sätter upp listor med gemensamma regler kommer nästan alltid ordet "respekt" högst upp. Då visar jag en bild från Djurgårdens omklädningsrum 2005. Högst upp på spelarnas lista står det "respektera varandra". Sådana bilder ger effektiva signaler, och visar att vi faktiskt tänker och tycker likadant oavsett miljö vi vistas i. Nästa steg blir att gå från ord till handling.

Fotbollens Hjältar

DET ÄR INTE MÅNGA som lägger märke till dem under matcherna. Men landets frivilliga publikvärdar har en stor – och viktig – roll i den svenska fotbollen. Ja, tack vare dem och deras ideella insatser har en god ordning kunnat bibehållas inne på arenorna i samband med elitfotbollsevenemangen.

I november 2005 var de dock plötslig synliga. På Fotbollsgalan fick representanter för elitklubbarnas alla publikvärdar kliva upp på scenen.

– Det var väldigt kul att vi uppmärksammades på det sättet, säger Malmö FF:s Mia Henriksson.

Publikvärdarna, eller "Fotbollens Hjältar" som de kallas, lägger ner en stor del av sin fritid på att jobba med och för supportrarna. De anländer ofta flera timmar innan avspark för att se till att allt är i ordning.

– Vi gör det mesta, som exempelvis visitationer och står för säkerheten. Det ligger väldigt mycket arbete bakom en match, berättar Mia Henriksson.

På Fotbollsgalan fick "Fotbollens Hjältar" ta emot ett stipendium på 400.000 kr från "Älska Fotboll"-stiftelsen.

I samband med Sveriges VM-genrep mot Chile på Råsunda den 2 juni 2006 sammanträdde alla publikvärdar för en särskild tvådagarsaktivitet i Solna. Nyttä förenades med nöje. Utbildning och fotbollsturnering – med några av landets elitdomare som rättskipare i matcherna!

Utbildningen, och inte minst nyrekryteringen är mycket viktig.

– Vi försöker hela tiden att rekrytera nya publikvärdar, vi behöver bli fler, säger Örgrytes Michael Högfeldt.

Och de som redan är publikvärdar förkovrar sig ständigt. Fortbildning har skett kontinuerligt sedan tio år tillbaka.

Foto: Ulf Høijer, Aftonbladet

När Älska Fotboll-kampanjen drog igång 2005 visade herrlandslaget sitt ställningstagande.

Vi tar ställning

Våren 2005 startade Svenska Fotbollförbundet, Föreningen Svensk Elitfotboll, Elitföreningen Damfotboll samt Sportbladet kampanjen Älska Fotboll.

Det var ett aktivt ställningstagande för vår fotboll, och mot de problem som finns kring fotbollen. Mot hatkulturen och våldet.

Alla spelare i Allsvenskan, Superettan, Damallsvenskan och i landslagen ställde sig bakom kampanjen och fler än 200.000 svenskar köpte de rosa banden med inskriptionen Älska Fotboll och visade sitt ställningstagande mot våldet.

Tack vare stödet fick kampanjen ett överskott på över 2.000.000 kronor. Överskotten ska i stipendieform tillfalla de goda krafterna inom fotbollen. Stipendierna utdelas av den stiftelse som bildades senare under året, med uppdrag att förvalta och förmedla kampanjens intäkter – Älska Fotboll-stiftelsen.

Några exempel på stipendiater 2005:

- *Kanonerna* (Boden) – Stipendium till BK Bodens supporterförening som jobbar för en positiv supporterkultur.

UEFA:S TIO BUDORD

UEFA, DET EUROPEISKA FOTBOLLFÖRBUNDET, har fastställt en etisk kod för alla de spelare, tränare, domare och funktionärer som deltar i någon av UEFA-tävlingarna. Denna etiska kod kan vi kort och gott kalla UEFA:s tio budord, vilka i en fri översättning lyder som följer:

I.

Visa respekt i ord och handling för motspelare, domare, lagkamrater, funktionärer och supportrar.

II.

Bekämpa fusk, hot, filmningar och doping.

III.

Försvara fotbollen mot rasism, våld, korruption och exploatering.

IV.

Följ regler, bestämmelser och Fair Play-riktlinjer.

V.

Acceptera nederlag med värdighet.

VI.

Gör alltid ditt bästa!

VII.

Dela med dig av dina kunskaper för att skydda och utveckla fotbollen.

VIII.

Ta ansvar för dina handlingar.

IX.

Var medveten om konsekvenserna av ett känsloladdat språk och negativt uppförande.

X.

Sprid fotbollen och dess värden, som till exempel passion, skicklighet, trygghet och ärlighet.

mot våldet!

- *Lödöse BK (Lilla Edet)* – Stipendium till klubbens integrationsprojekt, där ungdomar från flyktingförläggningen får delta i fotbollsaktiviteter.

- *Hemlösas Landslag (Stockholm/Göteborg)* – Stipendium till Situation Stockholm som driver projektet de Hemlösas landslag.

Stiftelsens verksamhet fortsätter givetvis. 2006 inleddes med att ett nytt armband togs fram, eller snarare två. Ett gult och ett blått, hoptvinnat och med kampanjtexten "Heja Sverige".

Stipendier kan tilldelas projekt inom till exempel följande områden:

- Förbättrad läktarmiljö inom elitfotbollen – *"vi hatar aldrig, vi älskar"*

- Fair Play – *"schysst uppträdande på och utanför planen"*

- Rekrytering – *"fotbollsaktiviteter som alternativ till gatuvåld för ungdomar"*

- Ledarskap – *"att vägleda åt rätt håll"*

Magnus Erlingmark:

Fotboll och integration Fotboll och rasism hör

England har arbetat med det i många år. Norge också. Danmark har börjat. Och nu ska Sverige slutligen ta itu på allvar med rasismen inom fotbollen.

– Fotboll och integration hör ihop. Fotboll och rasism däremot hör inte ihop, säger Magnus Erlingmark i Spelarförbundet.

När Superettan hade sitt så kallade upptaktsmöte våren 2006 fanns totalt 37 klubbrepresenteranter (tränare, klubbdirektörer, ordförande) på plats. De fick bland annat frågan: Är rasismen ett problem i svensk fotboll?

46 procent svarade ja.

– Jag blev inte förvånad. Svaret är rätt givet. Det finns rasistiska inslag inom fotbollen precis som i resten av samhället, säger Mats Jingblad, som har varit elittränare sedan början av 1990-talet. Han fortsätter:

– Trots att jag har haft färgade spelare i alla mina lag, så har vi varit förskonade från allvarigare påhopp. Däremot vet man att det sägs saker på planen och att det skriks glåpord från läktarna – och dessa kan ibland vara rasistiska. En gång är en gång för mycket, så är det bara.

Assyriskas nye tränare Zvezdan Milosevic, som själv kommer från Jugoslavien, kan bara hålla med:

– Jag har inte varit direkt utsatt för egen del, men det beror nog mycket på att jag kan koppla bort sådant. Den värsta rasismen inom fotbollen är smygrasismen. Därför är det viktigt att arbeta med förebyggande åtgärder.

Kampanjarbete

Det är där svensk fotboll står nu. Magnus Erlingmark och Spelarförbundet ska tillsammans med Förbundet

Svensk Elitfotboll dra igång ett antirasismarbete. Men Sverige är mer än tio år efter England, fem efter Norge.

– Vi är sena, det medger jag gärna. Men bättre sent än aldrig. Våra tankegångar handlar om att ha kampanjer i samband med matcher och kanske besöka skolor och liknande, säger Magnus.

– Fotbollsspelare är bra förebilder och idoler för barn. Om de tar bestämt avstånd från rasism kan mycket vara vunnet. Fotbollen har annars i många fall varit bra på integrationsarbete, och där kan andra delar av samhället ha en del att lära.

Senaste året har vi sett en rad rasistiska illdåd i Europa. Bland annat förföljs Barcelonas Samuel Eto'o var han än visar sig utanför Katalonien. Även i Allsvenskan har det förekommit, som när exempelvis Hammarbys fans kastat bananer mot Djurgårdens färgade målvakt Pa Dembo Tourray. Eller som när AIK-supportrar gjorde detsamma mot Hammarbys Jeffrey Aubynn.

Då, när Aubynn gick ut för att slå en hörna och möttes av ett bananregn, reagerade motståndarspelarna Derek Boateng och Dulee Johnson direkt. De sprang i full fart mot sin egen klack, och pekade på sin egen hud.

"Ge rasismen rött kort"

– Vi håller på att utarbeta en mer exakt handlingsplan om hur vi ska jobba mot rasism. Vi har både organisationer som "Ungdomar mot rasism" och tidigare spelare, vilka själva varit utsatta för rasism, som vill vara med och samarbeta med oss. Spelarförbundet själv har inte så mycket resurser, men med en samlad ansträngning och genom samverkan med andra hoppas vi kunna göra en rejäl insats, säger Magnus Erlingmark.

Redan under våren 2006 var de bollar som sparkades upp på läktaren före de allsvenska matcherna försedda med "Ge rasismen rött kort"-logotypen, och snart kommer vi att få se symbolen i fler sammanhang.

**hör ihop
inte ihop**

Foto: Maria Martinez

**Ge rasismen
rött kort**

Syrianska ställer upp i alla lägen

Fem syrianer, en armenier, två iranier. En från Irak, en från Kongo, tre kurder. Två polska romer. En italienare, en chilensare. Och två svenskar.

Så ser det ut, på en helt vanlig träning för ett pojklag i Syrianska IF Västerås.

Syrianska IF:s kanslichef Nuri Akpınar (t.v.) och Samo Dag, ungdomsansvarig och projektansvarig för föreningens integrationsarbete.

För sisådär 30 år sedan hade Västeråsstadssdelen Vallby bara två sorters invånare: syrianer och finländare. Då hade den klubb som idag går under namnet Syrianska IF Västerås bildats.

Men det var en annorlunda förening då jämfört med idag.

– Det kastades ut en boll, sedan fick spelarna göra som de ville, berättar Samo Dag.

Han är projektansvarig för föreningens integrationsarbete. Egentligen tog allting fart 1993, när

fotbollsklubben bröt sig ur Syrianska Kulturföreningen och blev egen.

– Det var många tuffa år. Ideella ledare växte inte på träd i vårt upptagningsområde och med vår bakgrund som invandrarklubb. Men vi har kämpat och aldrig givit upp, berättar han.

Vi sitter på hans arbetsplats, där pokaler

trängs med lagfoton. Det här är ingen

klubb med allsvenska drömmar, trots att A-laget spelar i division 2. Det här är en förening med helt andra ambitioner.

– Tänk att hjälpa en 15-årig kille som har kommit snett i livet, att hjälpa honom att få rätsida på sin tillvaro. Det ger oerhört mycket mer än att hans lag vinner DM. Vi tar ett stort socialt ansvar och fotbollen ger oss en möjlighet att hjälpa till. Vi vill vara med och fostra bra samhällsmedborgare, säger Samo Dag.

Vallby har cirka femtusen invånare. I området bor många invandrare och syrianerna är den klart domi-

nerande gruppen. Stadsdelen som från början nästan bara bestod av hyreslägenheter har nu vuxit i kanterna och villorna står vackra i majsolen.

Bara ett långt inkast bort klyver motorvägen landet. Där, på andra sidan, ligger Råby. Det är, enligt en kartläggning av Aftonbladet, en av landets mest segregerade stadsdelar med hög kriminalitet. Vallby däremot är ett av de västmanländska områdena med minst kriminalitet. En del är Syrianskas förtjänst.

– Vi har ett väldigt nära samarbete med polisen, med skolorna, med sociala myndigheterna, med föräldrarna. Våra A-lagsspelare är ute i skolorna varje vecka och pratar och hjälper till. Det finns killar som är värstingar på högstadiet och som spelar hos oss. Hos oss kan en sådan kille bli from som ett lamm. Han vill ju spela fotboll, han brinner för det. Och vi får genom våra kontakter med polis, skola och sociala myndigheter direkt reda på om något går snett, säger Samo Dag.

Ställer upp utanför fotbollen

Syrianska är en invandrarförening och skäms inte för det.

”

Vi vill inte lämna över allt till samhället och säga att det bara är samhällets problem.

– Vi satte oss ner en gång i tiden och sa: Vi är en invandrarförening, och vi ska stå för det. Folk får tycka och tänka vad de vill. Och som invandrarförening ska vi hjälpa olyckligt lottade människor som söker sig till oss. Det finns barn som får lida hemma, barn med arbetslösa föräldrar, barn från svåra förhållanden. Vi vill inte lämna över allt till samhället och säga att det bara är samhällets problem. Fotbollen är ju en del av samhället, berättar kanslichefen Nuri Akpınar.

För att komma åt de problem som trots allt finns

Samo Dag med ungdomar på hemmarenan Wenströmska IP. Långtifrån allt handlar om fotboll i Syrianska som tar ett stort socialt ansvar för sina medlemmar. Som ett exempel kan nämnas att föreningen i samarbete med ABF driver ett projekt för att hjälpa och fortbilda arbetslösa föräldrar.

räcker det inte med att slussa in barnen i fotbollsverksamheten. Syrianska jobbar bredare än så. Tillsammans med ABF har klubben dragit i gång ett projekt för att hjälpa och fortbilda arbetslösa föräldrar.

– Ett barn som har två arbetslösa föräldrar upplever kanske inte så mycket positiv energi hemma. Därför resonerar vi så här: Det är bättre att föräldrarna också stimuleras, då blir det ett mycket bättre klimat där hemma. Och då mår i slutändan barnen också bättre, säger Samo Dag.

Wenströmska idrottsplatsen

Wenströmska idrottsplatsen är Syrianskas hemvist. Där finns två elvamannaplaner och en sjuvaplan.

Vitt skilda nationaliteter samlas hos Syrianska. Etnisk bakgrund och religion saknar betydelse. Fotbollen är den gemensamma nämnaren.

Ett helt nytt omklädningsrum, som kommunen bekostat, ligger bredvid en annan helt ny byggnad som snart står färdig och som ska fungera som kiosk och kafeteria.

– Vi sa till alla föräldrar: Alla måste hjälpa till. Vi har allt i föreningen. Snickare, rörmokare, golvläggare... Vi gör allt själv, det kostar oss inget utan föräldrarna får bidra med ideell arbetskraft, förklarar Samo Dag.

Det är sen onsdagskväll och pojkar 14-laget delar gräsyta med de tolvåriga flickorna. I det sistnämnda laget finns inte en enda "svenska", däremot tränas laget av 17-åriga Kristoffer Löfström. Han har själv spelat i Syrianska, men slutade för ett tag sedan och sa en dag:

– Finns det inget lag jag kan hjälpa till med?

Nu är han omtyckt tränare och säger:

– Man vill ju ge något tillbaka till sin förening.

Detta är mitt sätt.

Lite längre bort tränar ett pojklag där spelarna inte

är äldre än nio år. De har straffturnering när vi hälsar på. På den andra elvamannaplanen håller A-laget till.

Målvakten Peter Ankreus är också assisterande tränare. Han är ett av exemplen på svenska spelare som har kommit till en så kallad invandrarklubb – och som har blivit kvar. Han skriver själv om det i årets matchprogram:

”Att få vara delaktig i en förening där det finns gott om kärlek, engagemang och passion inte bara för fotbollen utan även för människorna kring fotbollen är som att tillhöra en stor familj. Att man sedan får skäll och burop från läktaren för att man inte tog det där skottet eller får höra synpunkter på laguttagningar och liknande är bara en sporre till att bli ännu bättre.”

Syrianska – en mötesplats

– Vi är en mötesplats för alla sorters människor. Här samsas kristna och muslimer och människor från hela världen. Fotbollen är den gemensamma nämnaren och då har saker som etnisk bakgrund och religion ingen betydelse, säger Samo Dag, som är stolt över att tiden då Syrianska toppade alla varningsligor är förbi – den senaste säsongen var A-laget det justaste av alla i sin serie.

Syrianska IF Kerburan Västerås – som är det fullständiga namnet – siktar inte mot några stjärnor. Det är lokalkonkurrenten Västerås SK ”som ska vara det allsvenska laget”, och det finns inga planer att växa för mycket.

– Vi vill inte växa för växandets skull. Nu har vi tio ungdomslag, och för tillfället har vi inte ledare till fler. Vi vill inte skaffa fem lag till utan att vi kan ta hand om dem på bästa sätt. Det är inte vår melodi, säger Nuri Akpinar.

Policyombudsmannen

Det var som hos väldigt många andra föreningar, kan man ana:

Papper som satt i en pärm – och knappt någon visste var den där pärmen fanns.

Siwert Hedlund tog till slut tag i saken, och blev svensk idrotts första policyombudsman.

RÖBÄCKS IF är en förhållandevis liten förening någon halvmil utanför Umeå. Totalt förfogar den över tjugo olika lag, två grusplaner (av vilka en snart ska få konstgräs), tre gräsplaner – och en inomhushall som heter Elofssonhallen och som är uppkallad efter bygdens store son Per Elofsson.

För drygt tio år sedan gick Siwert Hedlund omkring och irriterade sig. Han tyckte inte att föreningen lyckades förmedla vad den stod för, vad den ville, vad den hade för mål och policy. Därför författade han ett policydokument – som genast hamnade i en pärm.

– För ett par år sedan var det någon ur styrelsen som kom till mig och frågade var det där dokumentet fanns någonstans och om jag kunde kopiera upp några exemplar. Det var startskottet för mig i rollen som policyombudsman, säger Siwert Hedlund.

Han är tillsatt av styrelsen, men han har en helt oberoende roll. Han springer inte sin klubbordförandens ärenden, även om Siwert Hedlund är nogga att påpeka:

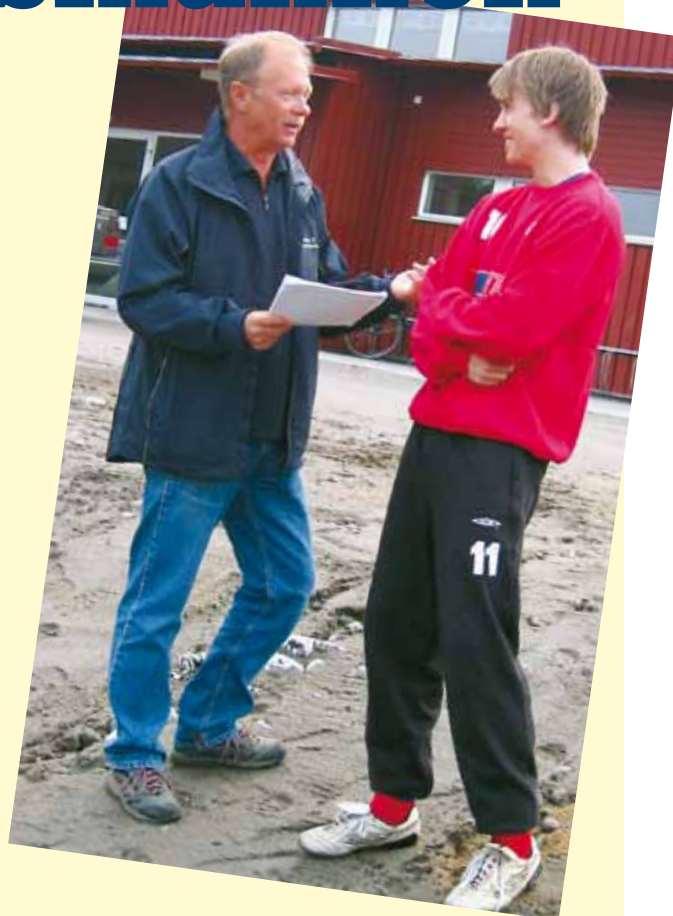
– Utan en modig styrelse och en djärv ordförande hade det här aldrig fungerat. Och Pär Ericson, som är ordförande, är verkligen modig.

Vi sitter i klubbhuset som byggdes i mitten av 1980-talet. Detta är själva navet i hela föreningens verksamhet. Skolan ligger i direkt anslutning, inomhushallen och de fantastiska utomhusplanerna också.

Policyombudsman är kanske inte den sexigaste titel som finns. Men Siwert Hedlund har, inte minst tack vare eget initiativ, en viktig roll i Röbbäcks IF:

Han är länken mellan allt och alla. Det är han som utvärderar ledarna tillsammans med spelarna. Det är han som tar emot förslag och synpunkter – även anonyma – på hur föreningen kan stärkas och utvecklas. Det är han som kallar till föräldramöte och inpräntar i alla mammor och pappor vad Röbbäck står för, vad klubben har för mål och riktlinjer.

– Genom att alla vet, eller ska veta, vilka mål och vilken policy klubben har så undviker vi många problem. Säg att en förälder uppträder olämpligt under en match

Siwert Hedlund (t.v.), policyombudsman i Röbbäcks IF utanför Umeå, är länken mellan allt och alla i klubbverksamheten. Han är tillsatt av styrelsen men är fri i sin roll att se till att mål- och policydokument lever, följs och uppdateras.

och kanske skriker vissa saker efter sitt barn eller spelarna i det andra laget. Då kan tränaren säga till honom. Och tränaren vet ju att alla andra föräldrar vet vad som gäller. På så vis blir gruppen väldigt stark om någon avviker i negativ bemärkelse.

Än så länge har bemötandet enbart varit positivt.

– Det har ju hänt oerhört mycket nytt i klubben sedan jag blev policyombudsman. Men förvånansvärt nog har ingen ifrågasatt mig och min roll. För ett tag sedan fick alla spelare svara på enkätfrågor om tränarna. Det var rätt tuffa frågor. Men tränarna tyckte själva bara att det var bra att få veta vad de är bra respektive mindre bra på, säger han och fortsätter:

– Mål betyder ju ingenting om man inte utvärderar sin verksamhet. När det uppstår problem är det viktigt att reagera och agera snabbt. Annars växer bara problemet. Att ha någon som ser till att mål- och policydokumenten följs, att de lever och ständigt uppdateras, är att kvalitetssäkra sin verksamhet, säger han och fortsätter:

– Jag brukar säga att jag är den enda policyombudsmannen i idrotts-Sverige. Och än så länge har jag inte hört några invändningar mot det påståendet.

Ronneby BK satsar på ledarna

En modell för framgångsrik föreningsverksamhet som hela tiden omprövas och utvecklas. Ett program för ledar- och spelarutveckling, där goda ledar- och fotbollskunskaper är nycklar till framgång såväl kvalitetsmässigt som socialt

Tack vare det arbetssättet utsågs Ronneby BK vid Svenska Fotbollförbundets årsmöte 2006 till Årets Förening.

L edarsatsningen var framför allt det som gjorde att SvFF:s styrelse tilldelade blekingeklubben utmärkelsen. Ronneby BK bygger sin verksamhet, och sin ledar- och spelarutbildning, på bland annat följande komponenter:

- Alla oavsett kön, utseende, sexuell läggning och nationalitet är välkomna
- Alla ska kunna delta utifrån sina fysiska och

Ronneby BK:s ordförande Conny Berg (t.v.) och styrelseledamoten Owe Ivarsson återvände inte tomhänta hem från Svenska Fotbollförbundets årsmöte 2006.

Årets Förening

UTMÄRKELSEN ÅRETS FÖRENING instiftades i samband med Svenska Fotbollförbundets 100-årsjubileum 2004. SvFF rekommenderade då organisationer och samarbetspartners med flera att vid eventuell uppvakning av förbundet göra det i form av ekonomiskt stöd till en fond för detta nya pris.

Avsikten var att årligen i fyra år premiera en förening som framgångsrikt arbetat med till exempel integration, ledar- och spelarrekrytering, jämställdhet eller demokratifrågor. Prissumman 100.000 kr ska användas för fortsatt föreningsutveckling.

Kvarnby IK (Skåne) blev första mottagaren, Ronneby BK (Blekinge) den andra.

psykiska förutsättningar och få utvecklas i den takt som passar varje enskild individ

- Barn och ungdomar ska kunna påverka verksamheten men också lära sig ta ansvar
- Idrott utförs för att ha roligt, må bra och kunna prestera mera

Det första ordföranden Conny Berg sade när Ronneby BK blivit Årets Förening, som förutom äran innebar ett stipendium på 100.000 kr, var:

– Vi ska fortsätta utveckla våra ledare!

Något han dessutom exemplifierade:

– Vi har bland annat pratat om att ta hit någon extern föreläsare för alla våra ledare. En föreläsare som kan peka på goda exempel och som kan ge våra ungdomsledare inspiration och ännu mer motivation i arbetet.

Ledare men även utbildare

Conny Berg ser inte ungdomsledarna i RBK enbart som ledare. De ska också vara utbildare, och för att kunna lära ut måste de själva vara utbildade.

– Vi har en utbildningsplan för varje årskull. I den finns noga beskrivet hur ledaren förväntas vara, hur han eller hon ska arbeta och hur barnen ska träna. Om du är ledare för ett ungdomslag i fotboll så mår alla bättre i fall du är utbildad. Det underlättar ditt eget arbete och barnen och ungdomarna får ett mycket större utbyte.

I utbildningsplanen finns exakta beskrivningar av träningsmängd och träningsinnehåll. Till sin hjälp och som guide har ledarna ett antal instruktionsfilmer ("Fotbollens hemligheter") gjorda av IFK Göteborgs förre tränare Roger Gustafsson. Filmerna finns att låna "hos Lennart på kansliet", för den som önskar.

Duktiga ledare ger bra spelare

Ronneby BK:s devis är lika enkel som självklar: Om man har duktiga ledare får man också fram bra spelare.

– Det är inte så att vi tvingar våra ledare att gå olika kurser och utbildningar. Tvång fungerar sällan särskilt bra. Däremot talar vi på dem, tills de går kurserna, säger Conny Berg och skrattar, innan han fortsätter:

– Tanken är att samtliga våra ledare ska vara utbildade och ha gått stegkurserna, som för övrigt är väldigt bra kurser. Och intresset är stort. De flesta vill verkligen bli bättre på det som de sysslar med.

BK Derby från Linköping är en av alla de föreningar landet runt som gör ett förtjänstfullt arbete inom ungdomsfotbollen. 2005 uppmärksammades detta lite extra, då man tilldelades ett stipendium ur Gunnar Nordahls Minnesfond.

Föreningen har en tydlig filosofi, som sträcker sig långt bortom bara det fotbollsmässiga.

BK Derby tar socialt ansvar

– VI HAR SOM AMBITION att ta ett större socialt ansvar och jobbar därför med flera olika projekt. Ledarna måste lojalt ställa upp på detta och arbeta i samma anda. Ett exempel är ”Derby – mot våld och droger”, där ledarna får ut material om moral och etik och önskvärda beteenden, som de använder i sina lag. Vi tycker att man inte bara ska träna fotboll utan även ta ansvar för barnens utveckling efter mottot ”barnen - vårt gemensamma ansvar”, berättar Tommy Sangré, som är styrelseledamot och projektansvarig för ”Derby – mot våld och droger”.

Målgruppen i projektet är barn och ungdomar från 6 till 15 år. Med de yngre diskuteras vad en bra kompis är och vad fair play är. Med de äldre arbetar man för att skapa en grogrund för sunda och positiva normer, värderingar och beteenden – mot våld och droger.

Ett annat exempel på BK Derbys sociala engagemang är att klubben ingått i ”Samverkansrådet i T1”. Tillsammans med bland annat skolor, närpolisen, kyrkan och det kommunala bostadsbolaget följer och bevakar BK Derby i detta råd utvecklingen i ett av Linköpings bostadsom-

Foto: Torbjörn Forsell

Damfotbollsstjärnan Caroline Seger blev flitigt uppvaktad av unga autografjägare när BK Derby hade sitt årliga läger i Sättravallen.

råden, och försöker medverka till att ett bra område blir bättre. Under 2005 anammade för övrigt skolorna i området Derbys koncept med ”gult och rött kort” då man arbetade med värderingsfrågor.

Vad vill vi med vår fotboll?

VILKA VÄRDERINGAR grundar svensk fotboll sin verksamhet på?

I Svenska Fotbollförbundets strategidokument kan man läsa följande:

”Fotbollens företrädare ska föregå med gott exempel i etik- och moralfrågor, motverka alla former av diskriminering, våld, fusk och beivra överträdelser”.

Ett annat centralt dokument är ”Fotbollens spela, lek och lär”. Detta häfte innehåller mål- och riktlinjer för svensk barn- och ungdomsfotboll. Här diskuteras grundvärderingarna - exempelvis som att ha en ömsesidig respekt för varandra, för spelets regler och för dess idé.

För att barn- och ungdomsfotbollen ska vara en miljö som på

alla vis främjar rent spel, finns det ett antal ledstjärnor i häftet. Ledstjärnorna är:

- Att vi följer fotbollens regler!
- Att vi respekterar domarens beslut!
- Att vi uppmuntrar till juste spel!
- Att vi hejar på och stöttar vårt eget lag och att vi inte hånar motståndarna!
- Att vi hälsar på varandra före matchen!
- Att vi tackar motståndare och domare efter matchen!
- Att vi arbetar för att hålla fotbollen fri från doping.
- Att vi har god stil på och utanför planen!
- Att vi tar avstånd från rasism och främlingsfientlighet!
- Att vi motverkar mobbning och nedsättande språk!
- Att som förälder/anhörig aldrig tala illa om ledare, motståndare eller domare.

Elit och bredd i samarbete

Idrottsforskaren Johan Fallby är säker på sin sak:

– Det är aldrig fel att låta unga spelare stanna kvar så länge som möjligt i sin hemmiljö.

På uppdrag av Svenska Fotbollförbundet har Johan Fallby fördjupat sig i arbetet kring så kallade karriärövergångar. Han har genomfört 35 djupintervjuer med spelare – de yngsta i 15-årsåldern och de äldsta etablerade landslagsmän i slutet av karriären.

– De äldre spelarna har alla en sak gemensamt: De känner ett lugn och en trygghet, och de har genom hela sin tid som fotbollsspelare haft ett stort stöd av en kunnig omgivning. Med det menar jag inte en omgivning som vet hur man slår bredsidor, utan att de har verkat i en humanistisk miljö, säger Fallby.

För de yngre spelarna vill Johan Fallby därför ha en starkare koppling mellan det som ofta utgör de tre plattformarna i livet: föreningar, föräldrar och skola.

– Bara för att du är en av landets bästa 15-åringar i fotboll betyder det inte att du inte har samma problem som alla andra. Du är i en karriärövergång inom fotbollen samtidigt som du är i en övergångsfas i vanliga livet. Du kanske blir förälskad, du ska välja gymnasieutbildning, du är på väg att bli vuxen. Här måste alla instanser, alla personer i 15-åringens omgivning, stötta.

I grund och botten handlar det om att förändra rådande attityder.

– En 15-åring som satsar på fotbollen lägger ner

”

En allsvensk tränare har en mycket svår uppgift framför sig när det gäller att utveckla en 19-åring som är lovande men långtifrån att platsa.

I Bollstanäs gäller 70 procent träning och 30 procent match

BOLLSTANÄS SK är en breddförening som är känd för sin policy att aldrig toppa sina lag.

Men så är det inte – riktigt.

– Man kan väl säga att 70/30 är vår ledstjärna. För-

delningen för alla ska vara 70 procent träning och 30 procent matchspel, säger ungdomsinstruktören Anders Hildeland.

Anders Hildeland vill jämföra före och efter sekelskiftet. Förr – ja, då fick alla verkligen lika mycket speltid.

– Plötsligt försvann spelare och hela årskullar och vi stod frågande

och undrade vad som hände. Till sist förstod vi att det kanske hade varit lite väl mycket saft-och-bulle-mentalitet. Vi satte oss ner och funderade över hur vi skulle bedriva vår verksamhet i framtiden, säger han och fortsätter:

– Tränarna hamnade ofta i ett moraliskt dilemma. Där fanns en kille i laget som var klart bäst. Men han

kan rädda talangerna

oerhört mycket tid och energi redan i den åldern på sin fotboll. Eftersom det krävs en så stor personlig insats av 15-åringen är det därför viktigt att han eller hon får ett humanistiskt stöd.

Ändå är det förvånansvärt få 15-åringar som i elitpojkkläger-åldern verkligen är övertygade om att de vill satsa på fotbollen.

– Jag trodde nog att fler skulle vara hundraprocentigt övertygade om att de vill bli professionella fotbollsspelare. Det finns en viss tvekan hos många, och i den där åldern börjar allt gå väldigt fort och bli väldigt allvarligt, säger Johan Fallby och fortsätter:

– Samtidigt måste man ge spelarna kunskap och verktyg att hantera den press som allt innebär, åtminstone om de en dag vill springa in på Wembley eller Söderstadion. Plötsligt dyker det upp agenter och talangscouter, plötsligt börjar andra och större klubbar ringa.

Stimulans och utmaningar, tycker Fallby är det viktigaste.

– Det är väldigt få 18-åringar som är mogna att ta en plats i en elitklubbs A-trupp. Jag skulle nog vilja se ett djupare samarbete mellan elitklubbar och mindre föreningar. En kille kanske kan vara kvar i sin hemmiljö och

spela division 2-fotboll när han är 19 år. Det viktiga är att han får ta ansvar och blir stimulerad. Men som spelare nummer 22 i en A-trupp är det lätt att han blir

bortglömd eftersom tränaren där lever med ett resultatkrav och ofta bara kan se till nästa söndag.

Fallby rekommenderar rentav omorganisation hos en del klubbar. En allsvensk tränare har en mycket svår uppgift framför sig när det gäller att utveckla en 19-åring som är lovande men långtifrån att platsa.

– Det kan vara bättre att låta honom vara kvar i en mindre klubb, att låta honom utvecklas i en annan miljö och kanske bara ha med honom på träningarna ibland, säger han.

En annan detalj som Johan Fallby fastnat för är hur viktiga de första tränarna i unga år verkligen är. Där läggs grunden. Där ska barnen tycka att fotboll är roligt. För ju fler som fortsätter upp i åldrarna, desto större blir sedan urvalet.

– En mamma eller pappa som tränare som visar glädje är kanske det allra bästa, och inte en högt utbildad tränare. Fotbollskunskaperna är inte det viktigaste. Det räcker att ha en hyfsad uppfattning om fotboll och ett varmt hjärta.

De första tränarna i unga år lägger en viktig grund.

tränade nästan aldrig. Samtidigt fanns massor av andra killar som hade nästan hundraprocentig närvaro. Skulle man låta alla spela lika mycket då?

70/30-konceptet växte sig allt starkare, och det innebär att alla ska erbjudas samma fördelning av träning/match. Den flitige belönas lite, den late kanske får lida lite.

– Det fanns familjer som satte i system att strunta i träningar och bara dyka upp på matcher eftersom barnet ändå fick vara med. Med det här systemet blir de som brinner för fotbollen uppmuntrade.

I de äldre årskullarna finns numera startelvor och spelare som får vara med på planen mer än de övriga.

– Men vad som är viktigt är att de som inte får så mycket speltid i ena matchen erbjuds speltid på andra sätt, i andra lag och liknande. Det finns en nivåindelning när spelarna kommer upp i åldrarna, men alla ska fortfarande få ungefär lika mycket speltid totalt sett, säger Anders Hildeland.

Pengar. Det är roten till mycket av det onda, tycker Häckens tränare Stefan Lundin.

– Fotbollen måste bli bättre på att sätta upp tydliga regler och införa bättre rutiner, säger han.

Det är ofrånkomligt. Flera gånger under samtalet med Stefan Lundin ramlar vi in på Juventus. Det är doping, det är mutor, det är skatteffiffel. Det är som om all etik och moral har satts ur spel nere i Turin de senaste åren, efter avslöjandena våren 2006.

– Än vet vi ju inte sanningen i Juventushärvan. Men man kan väl lugnt konstatera att de har brutit mot all

igen skulle vi i alla fall vara lite förberedda. Men ingen hade ju varit med om något sådant här i Häcken förut.

Vad gjorde du? Vilken roll var din?

– Jag försökte hela tiden informera och diskutera med alla de andra spelarna. Jag hade enskilda samtal med Dulee. Jag hade samtal med Dulee och de andra killarna tillsammans. Det var en väldigt jobbig tid för alla, och mitt i allt skulle vi spela fotboll och vinna matcher. Det blev för mycket, och det var egentligen för jäkligt att vi till sist var tvungna att fatta beslutet att han inte kunde vara kvar hos oss. Det blev för jobbigt, helt enkelt.

Stefan Lundin har varit med på resan, från den tid då de allsvenska spelarna alla gick till sitt heltidsjobb och därefter tränade fotboll till dagens verklighet då

Fotbollen måste bli tydligare

etik och moral som eventuellt har funnits där. I långa loppet kanske fotbollen tjänar på att en så stor och känd klubb drabbas av en sådan här granskning. Problemen läggs ju verkligen på bordet, säger Stefan Lundin.

Han har varit fotbollstränare på elitnivå i mer än tjugo år, och han är ordförande i Svenska Fotbolltränarföreningen (SFT). 2005 blev ett provningens år för Stefan, trots all hans rutin och erfarenhet.

I Lundins Häcken spelade då liberianen Dulee Johnson. Uppenbarligen mådde Johnson inte särskilt bra efter att hans syster dött och hans egen son hade fötts för tidigt och blivit sjuk. Johnson åkte fast för olovlig körning och rattfylleri, och han åtalades också för misshandel av sin sambo.

– Som vi jobbade med det i Häcken, så många personer som helt ideellt hjälpte till. Vi hade att göra med en människa som kom från en väldigt speciell bakgrund och som hade ett helt eget sätt att hantera sina problem. Om det skulle hända något liknande

Stefan Lundin, tränare i BK Häcken.

i stort sett alla är professionella och inte gör något annat än att spela fotboll. I takt med den ökade satsningen har pengarna kommit in i bilden.

– När det kommer in så mycket pengar, oavsett vad vi pratar om och det gäller alltså inte bara fotbollen, så finns det en tydlig tendens att det dyker upp folk som kanske inte bör vara på just den och den platsen. Folk som har ett synsätt som måste motarbetas. Det är sådana enorma summor som är i rullning nu.

Lundin vill rikta uppmärksamhet på de grupperingar av människor som han tycker sig ha sett uppstå.

”
Hela tiden måste vi
ställa oss frågan: Vad
är tillåtet att göra och
vad är fusk?

Han vill varna för agenter och han vill väcka frågor.

– Vart tar pengarna vägen? Hur många mellanhänder finns det? Hur hanterar vi pengar i klubbarna i dag? Hela fotbollen måste bli mer tydlig, tycker jag. Rollerna måste benas ut ännu mer och sättas på pränt. Det som har hänt i IFK Göteborg ska ju egentligen inte kunna hända.

Men det är inte bara utanför planen gränserna måste sättas, utan även på den.

– Hela tiden måste vi ställa oss frågan: vad är tillåtet att göra och vad är fusk? Många spelare har utvecklat en alldeles enorm förmåga att lyckas bli fälld på ett sådant sätt att motståndaren straffas. Jag tycker att det här började uppmärksammas under USA-VM och att det nu finns goda tecken på en förbättring de senaste åren. Framförallt i England. Där ramlar inte spelarna lika lätt längre – oavsett vilket land de kommer ifrån. När de spelar i England accepteras inte filmningar och det vet spelarna. Så vad är en seger värd och vad kostar en förlust? säger Lundin och fortsätter:

– I slutändan är det ändå tränaren som står där. Pengarna far omkring, agenterna kommer och går precis som spelarna – men till sist är det resultatet i

matchen som betyder något, som är det allra viktigaste. Då får man stå där som tränare och förklara eller försvara sig. Det är ett väldigt självständigt men också avskärmat yrke, och jag skulle snarast vilja likna elitfotbollstränare vid en konstnärlig ledare.

Men... du som är Tränarförbundets talesman, är det inte en mindre skandal varje gång en domare är tvungen att skicka upp en tränare på läktaren för att han inte sköter sig?

– Jag vill inte försvara dåligt uppträdande på något vis, men problemet är mer komplext än så. Ute på planen varnas en spelare. En tränare kan aldrig få gult kort. Han får rött direkt. Jag skulle faktiskt vilja införa gult kort även till tränare. Att en tränare dessutom kan bli ekonomiskt bestraffad tycker jag bara är löjligt. Ibland tar domarna den enklaste lösningen och skickar upp en tränare på läktaren direkt. Det är fel, tycker jag. Vissa gånger kan det bara vara ett vanligt missförstånd som behöver redas ut.

Jose Mourinho är en omstridd tränare i Chelsea. Är han en bra förebild?

– Nej, det tycker jag verkligen inte. Han visar dålig respekt både för motståndare och för andra tränare. Han

har en arrogant ton och ett arrogant sätt. Däremot är han faktiskt rätt lugn när han coachar laget under matcherna. Där tycker jag att tränarna måste få ha lite spelrum. En tränare måste ha rätt att vara engagerad i spelet precis som spelarna är. Att däremot framhäva sig själv och se en match som en plattform för att föra fram sina egna åsikter tycker jag är helt fel. Det är spelarnas show, inte tränarens.

Vad finns det för bra förebilder?

– Oj, det finns många. Överlag tycker jag att vi har bra tränare i Sverige. Om man ska ta någon känd utomlands, så väljer jag ”Svennis”. Han visar alltid respekt för sina motståndare och sina egna spelare. En tränare som säger: ”Killarna gjorde inte som jag hade sagt” visar inte respekt för sina spelare. Han borde istället fråga sig: Varför gjorde de inte som jag hade sagt? Vad var det som gick snett här?

Domarna, då? Vad anser du, moraliskt sett, att en tränare får säga om dem?

– Det gäller att vara aktsam i sina officiella uttalanden. Det är klart att man kan ha olika uppfattningar. Jag

tycker att det är okej att kritisera enskilda domslut, det måste man få göra, men för den skull behöver man ju inte kritisera domaren som domare. Det blir så lätt en rubrik om man inte är försiktig: ”Lundin dömer ut svenska domarkåren” – fast jag i själva verket kanske bara haft synpunkter på ett par enskilda domslut.

Fotbollen måste stå upp mot dopingen!

SOM EN DIREKT KONSEKVEN-S av den ökade ekonomin ser Stefan Lundin, ytterligare ett hot: dopingen.

– Jag hörde någon uppgift om att en spelare springer en och en halv mil under en Champions League-match. En och en halv mil! Tänk då att göra det två gånger i veckan, hela säsongen, på den nivån. Förutom alla träningar. Elitspelarna har en sådan enorm belastning på sina kroppar i dag. Just därför måste vi vara ännu mer uppmärksamma på dopingen, och inte slå oss till ro och tro att den inte existerar inom fotbollen.

– Om vi återgår till den där uppgiften om en och en halv mil, så är ju plötsligt fotbollen att jämföra med sporter som cykling och längdskidåkning. Vi vet ju vilka problem de idrotterna har haft. Om du ska springa en och en halv mil på den höga nivån två gånger i veckan – ja, då måste ju kroppen tillföras saker för återhämtning och uppbyggnad. Fotbollen måste stå upp mot dopingen, den måste vara öppen och tillåta en mycket hård granskning. Och finns det dåliga sidor så måste de fram i dagsljuset. Först då kan vi gå vidare och fortsätta att utvecklas.

Juste fotboll lönar sig

OKTOBER 2005: Nykomlingen Gefle IF har precis klarat sig kvar i Allsvenskan genom att hamna på elfte plats.

Juli 2006: Gefle IF är ett av fyra svenska lag som kvalificerat sig för spel i Europa, och möter walesiska Llanelli i UEFA-cupkvalet.

Hur hänger detta ihop? Svaret är Fair Play! Gefle är beviset på att juste fotboll lönar sig. UEFA prioriterar Fair Play och upplåter varje år platser i UEFA-cupen åt lag från de tre länder som toppar UEFA:s Fair Play-ranking. Inför europasäsongen 2006-07 var Sverige på en av dessa tre platser. Därmed gick UEFA-cupplatsen till Sveriges justaste lag, vilket var Gefle som vann Allsvenskans Fair Play-tävling 2005.

Svenska Fotbollförbundet och Svenska Spel samarbetar för övrigt om Fair Play-tävlingar även i Superettan och Damallsvenskan. I dessa serier vann GAIS respektive KIF Örebro 2005, vilket gav dem – och Gefle IF – 50.000 kr vardera från Svenska Spel.

Fotbollen samarbetar med Svenska Kyrkan

RESPEKT, ETIK, MORAL OCH FAIR PLAY är begrepp som är viktiga inom svensk fotboll, inte minst i ungdomsverksamheten. Sådana värderingsfrågor är centrala också inom Svenska Kyrkan. Dessa två stora folkrörelser har nu funnit att ett samarbete kan ge nya forum för ungdomar att diskutera livets viktiga frågor.

2007 träder ett samarbetsavtal mellan Svenska Kyrkan/Lutherhjälpen och Svenska Fotbollförbundet i kraft. I samband med Landslagets Fotbollsskola, som engagerar omkring 60.000 ungdomar och 7.000 ledare varje sommar, ska Lutherhjälpen informera om sin verksamhet och projekt som syftar till att få bort gatubarn från livet på gatan. Deltagarna i fotbollsskolorna kommer bland annat att få en t-shirt med budskapet ”För en rättvis värld utan hunger, fattigdom och förtryck”.

Samarbetet innebär också att Svenska Kyrkan kommer att anordna aktiviteter i samband med landskamper, både på ungdoms- och seniorsidan. Kyrkan och fotbollen har samma värderingar om etik och samspel, hur människor ska förhålla sig till varandra, och har därför stora förhoppningar om ett berikande samarbete.

"Det var nog värst när man började som domare"

Peter Fröjdfeldt är Sveriges bästa domare. Men han fått betala ett pris.

– Jag svarar nästan aldrig i telefonen om jag inte vet vem det är som ringer, säger han.

Allt började för fem år sedan. Efter ett antal hot levde han och hans familj under ständig polisbevakning.

– Det pågick ett par månader. Varenda inkommande samtal lyssnades av. Vi fick inte ta in posten själva. Vi var övervakade hela tiden. Det var mest jobbigt för mina barn. Jag själv var mer ledsen och förbannad än rädd.

Nu är Peter Fröjdfeldt etablerad i Europa. Han dömde Champions League-semifinalen mellan Arsenal och Juventus våren 2006, det hittills största uppdraget i karriären.

– Efter matchen gick jag ut från planen bredvid Zlatan. Någon åskådare skrek och frågade Zlatan: "Hur var det?" Zlatan svarade: "Det regnade..." Jag tänkte efter och insåg att det hade regnat. Man är så inne i matcherna att man inte tänker på sånt. Därför hör jag heller inte publiken, vad åskådarna skriker och gapar om, säger Peter Fröjdfeldt och fortsätter:

– Det var nog värst när man började som domare och dömde långt ner i seriesystemet och det stod 20-25 gubbar vid sidlinjen. Då hörde man varenda kommentar ...

Peter Fröjdfeldt och hans elitdomarkolleger i Sverige träffas efter var sjunde omgång av Allsvenskan. Då går de igenom vad som hänt i föregående 49 matcher. Vilka spelare har en tendens att falla lätt? Hur filmar de?

– Direkt efter varje match sätter jag mig och tittar på den på dvd. När jag upptäcker att någon har filmat och jag har gått på det ... ja, då kan jag bli riktigt arg.

Jag kan till och med ta upp det nästa gång jag träffar spelaren.

Är filmningar ett stort problem i svensk fotboll?

– Jag tycker inte det. Inte jämfört med hur det ser ut i Europa. Men det finns ett rätt stort antal spelare som försöker tänja på gränserna, eller åtminstone testa gränserna. Det är det som gör det så svårt att vara domare. Sedan tycker jag att de stora stjärnorna ska ta sitt ansvar lite bättre. De är idoler för miljontals barn och ungdomar, och som föredömen för så många ska man inte försöka fuska sig till fördelar.

Hur går snacket på planen, då?

– I regel är det inga som helst konstigheter. Jag pratade med några domarkolleger efter att SM-finalen i hockey hade spelats. Vi konstaterade alla att det är tur att vi inte dömer ishockey. Sådana tendenser ser jag inte alls i Allsvenskan. Visst, det kan vara en och annan svordom, men ingen människa är perfekt. I regel är stämningen bra.

Däremot kan Fröjdfeldt irritera sig på vissa tränare.

– Direkt efter matchen kanske man tar ett snack med en tränare. Det som sägs ska stanna mellan oss, tycker jag. Men bara minuterna senare går samme tränare till en presskonferens och spyr galla över domarna. Det är inte juste. Det som sägs i ett omklädningsrum ska också stanna där.

Peter Fröjdfeldt kontrollerar hur läget är med skadade Kevin Amuneke i den allsvenska matchen Landskrona-Helsingborg 2005.

"Dags starta kampanj för de snälla"

Hon har representerat klubbar som SGU Falköping, Falköpings KvIK, Jitex BK, Östers IF, ROI Lazio och Hammarby IF. Spelat hela 146 landskamper och gjort 71 landskampsmål, vunnit EM-guld, blivit svensk och amerikansk mästare. Just nu tränare i KIF Örebro i Allsvenskan, tidigare i Hammarby och i bl.a. Boston Breakers i den amerikanska proffsligan, där hon blev Årets Tränare 2003.

Damfotbollens världsambassadör Pia Sundhage.

Pia Sundhage är en av den svenska och internationella damfotbollens största affischnamn genom tiderna. Under sin långa aktiva karriär blev hon aldrig utvisad och fick faktiskt bara ett enda gult kort.

– Jag gjorde det till min egen grej att jag alltid skulle

gå ifrån situationerna, jag ville inte hålla på och ödsla energi på annat än själva fotbollen, och det håller jag på än idag, säger Pia.

Den varning hon fick kom i en landskamp mot Finland, och hon menar själv att det var en felbedömning av domaren.

Ex-landslagsspelaren Mattias Jonson – en förebild för alla

Stjärna i Djurgården, VM- och EM-spelare, mångfaldig numera ex-landslagsman. Pappa till Melker, 4. Mattias Jonson är en förebild i olika avseenden.

– Jag är medveten om vikten av mitt uppträdande. Det finns i bakhu-vudet någonstans när det är match, men det får inte gå ut över mitt spel. Jag kan inte hålla igen, men däremot gå in juste och ärligt i situationerna.

Mattias Jonson har hunnit bli 32 år. Han har spelat fotboll på högsta nivå i Sverige, Danmark och England och deltagit i både EM- och VM-slutspel. Med ålder och erfarenhet har också mognad kommit.

– Jag har fått det delvis med mig hemifrån att inte ödsla energi på sån't jag inte rör över, jag brukar säga att familjen och idrotten har format mitt liv och mitt sätt att se på saker. Men det är klart att jag har en grundvärdering som innebär att man ska låta fotbollen vinna utan fusk eller felaktigheter, säger Pia.

Pia Sundhage prisas för sitt sätt att leva med fotbollen och utbilda sina fotbollsspelare. Hon är anlitad av FIFA som ambassadör för att diskutera viktiga framtidsfrågor.

Idag går mycket i samhället ut på att man ska sticka ut på det ena eller andra sättet för att synas.

– Spelare och ledare säger emellanåt att man har otur när en tv-kamera är i närheten och registrerar när någon häver ur sig tokigheter. Men det är ju att man tänker och säger dessa saker som är det galna. Det bör finnas spärrar som gör att man har eller skaffar en inre gräns för vad man tillåter sig själv att uttrycka, säger Pia.

– Media med all sin genomslagskraft har ett stort ansvar. Idag framhävs detaljer som man "gör" för sitt lag, även om dessa i grunden kan vara regelvidriga. Gör man inte det, så kan man istället betraktas som feg. Filmar man till sig en straff så är det bra om det görs av rätt spelare, och bra om laget vinner matchen. En sådan händelse förstoras upp som det avgörande. Men här måste alla tänka sig för, oavsett idrott. Ska vi ändra på detta inom fotbollen måste någon av de stora profilerna visa vägen, tror Pia.

Pia menar på allvar att vi kanske borde starta en "kampanj för de snälla", de som väljer att vara justa.

För vi måste tillbaka till grunderna, och då behövs det förebilder som talar för en justare fotboll.

– Absolut, idag betraktas en snäll spelare nästan som feg fast det i mina ögon är precis tvärtom. Jag tror nolltolerans därför är bra på sikt, det är rätt väg.

Bättre fotboll, inga negativa markeringar, får också större respekt hos föräldrar som engagerar sig i sina barns fotboll.

– Damfotbollen blir tuffare precis som herrfotbollen, så det är samma sak. Men de goda krafterna måste vinna. Vi vill se de bästa spelarna utföra sina konster, det är det vi lever för!

De goda krafterna måste vinna, Vi vill se de bästa spelarna utföra sina konster, det är det vi lever för, menar Pia Sundhage.

– Utanför planen är det lätt att uppträda som man ska. Det kan däremot vara svårare att tygla sig i en matchsituation. Jag tycker att det är viktigt att man som spelare tillåts få ha en första reaktion på något som inträffar. Därefter måste man dock sansa sig och inte gå på och gå på.

Mattias var annorlunda för sex-sju år sedan. Man får andra värderingar ju äldre man blir, menar han. I början på 2006 blev han utvisad när Djurgården mötte Hammarby.

– Jag hade en annan åsikt än domaren, men det skulle inte gagna något att älta det hela. Det var bara att acceptera – beslutet var ju taget – och gå vidare.

Den insikt om sin roll som förebild som Mattias Jonson har är värdefull för svensk fotboll. Ungdomar ser och tar efter. Därför vill han också möta supportrar ofta, och förklara till exempel skillnaden mellan en spontan handling på planen och en medveten. Det gäller att se vilket uppsåt spelaren har.

Att vara förebild och idol handlar också väldigt mycket om vad man gör utanför arenorna. Mattias Jonson är en av många djurgårdsspelare som besöker sjuka barn på sjukhus och som träffar pojkar och flickor ute på skolor.

– Jag vet att det lilla man kan göra i sådana sammanhang kan betyda så

mycket. Sprida glädje till någon som har en svår sjukdom, diskutera normer och gränser med ungdomar som av olika anledningar lever ett tufft liv. Att vara elitspelare idag betyder att man har det väldigt bra, och det är få förunnat. Därför är jag glad om jag kan ge lite tillbaka.

Mattias Jonson menar att man också växer som människa om man engagerar sig utanför planen. Och med det även som spelare.

– Jag skjuter inte hårdare och jag dribblar inte bättre, men jag – och alla andra spelare i Djurgården – tar erfarenheter från sådana möten med oss in i gruppen. Det stärker oss kollektivt.

Morön väljer "Mål utan alkohol"

"Inom fotbollen lär vi oss hur kroppen fungerar och tar ställning mot sådant som är skadligt och nedbrytande, t.ex. användandet av alkohol"

Citatet är hämtat från fotbollens policydokument, "Fotbollens spela, lek och lär".

I Morön BK tar man denna fråga på allvar. Föreningen är en av dem som ingår i Svenska Fotbollförbundets projekt "Mål utan alkohol", vilket drogs igång 2005.

1935 bildades Morön Bollklubb, som håller till på Skogsvallen i en stadsdel i Skellefteå. På 1980-talet var föreningen med i den framgångsrika kampanjen "Spola Kröken" som Systembolaget och idrotten genomförde.

Klubben är känd för sitt engagemang i denna typ av frågor, till exempel finns ett flertal policies inom olika områden i föreningen. 2005 belönades Morön med Folksam's Idrottsstipendium och 25.000 kronor.

Därför är det självklart att

**Tennislegenden
Joakim Nyström:**

"Morön är en mycket fin förening"

50 METER FRÅN SKOGSVALLEN bor en av Sveriges främsta tennisspelare genom tiderna: Joakim Nyström.

Tre Davis Cup-vinster, 13 ATP-titlar i singel, åtta i dubbel. Idag assisterande Davis Cup-kapten till Mats Wilander och tränare för Team Catella.

Men också fotbollsförälder. I Morön BK spelar sonen Linus, 13 år.

– Det blev inte tennis, det var svårt att vara förälder och erfaren tennisspelare och undgå att kommentera. Det är mycket lättare att prata fotboll och ishockey, som Linus också spelar, säger "Jocke".

Föreningen får mycket goda vitsord av "Jocke". Här

Morön idag också är med i SvFF-projektet "Mål utan alkohol" som en av 15 föreningar.

– Personligt engagemang ligger självfallet bakom vårt deltagande. Men vi har väldigt många unga spelare i våra representationslag och vi vill stödja dem när det gäller förhållandet till alkohol, och försöka försena debuten kring droger, säger

Moröns projektledare Lars-Erik Dahlberg.

Inriktning på ungdomsfotboll

Morön Bollklubb är en stor och framgångsrik förening med inriktning på ungdomsfotbollen. Damlaget spelar i division 2 och herrlaget i division 3. På ungdomsidan finns det 18 pojklag och 17 flicklag, totalt har man 1.500 medlemmar, vilket är fantastiskt när hela föreningens upptagningsområde omfattar totalt 10.000 människor.

Föreningen är djupt samhällsengagerad. Man har ett fotbollslag för funktionshindrade, som åker på turneringar landet över. Man jobbar även med trafiksäkerhet – på väg till och från idrottsverksamheten.

"Mål utan alkohol" ska nu på allvar tas in i samtliga utbildningar och spelarträffar som föreningen arrangerar.

finns inomhushall att träna i på vintern och många ungdomslag.

– Själv spelade jag fotboll i unga år i Skellefteå AIK, numera FF. Men de har inte alls den verksamhet som Morön har. Idag börjar nog de flesta som vill spela fotboll i Morön BK.

– Många före detta spelare i klubben blir sedan ledare. Det är bra, de har en genuin klubbkänsla och ett ansvar för helheten, menar Nyström.

En annan känd idrottspersonlighet som faktiskt spelat fotboll och ishockey i Morön är Hardy Nilsson, Tre Kronors förre förbundskapten.

– Det är ett viktigt arbete vi har framför oss, hur vi ska få in det som en naturlig del i verksamheten. Men vi gör allt för att det ska synas och det har skrivits om det i lokal media, vilket underlättar för oss.

Precis som i övriga Sverige är man i Skellefteå oroliga över alkoholkonsumtionen totalt sett, liksom att den tränger längre ned i åldrarna.

– Men hos oss ökar även narkotikan, så vi måste alla hjälpas åt i detta viktiga arbete och det fort, menar Lars-Erik vidare.

Målet är att förskjuta förstagångsförsöket

Skellefteå AIK Hockey var engagerade i Svenska Ishockeyförbundets alkoholprojekt "Don't drink and drive". En av de utländska spelarna ertappades med att ha kört bil med alkohol i blodet och fick lämna föreningen.

– Det blev en väldigt uppmärksammad historia i Skellefteå och vi kände att det skulle vara bra att göra något för att belysa allvaret för våra ungdomar. Jag tycker det fokuseras för mycket på alkohol och festande i samband med all idrott. Samtidigt som vi säljer och marknadsför öl, vilket går ut på att de som producerar varan ska sälja mer, så vill vi inte att ungdomarna ska dricka. Signalen är fel, säger Lars-Erik, som är en nykterhetskämpe sedan många år.

Alkoholkommittén • IOGT-NTO • Svenska Fotbollförbundet

2005 startade Svenska Fotbollförbundet det treåriga projektet "Mål utan alkohol" i samverkan med Alkoholkommittén och IOGT-NTO.

Under projektperioden kommer totalt 15 föreningar att delta, sex elitföreningar och nio breddföreningar.

År 1 inleddes med deltagande av följande föreningar: Landskrona BoIS, Umeå IK, Skiljebo SK, Kvarnby IK och Morön BK.

År 2 (2006) tillkom föreningarna IFK Norrköping, Bälinge IF, Skattkärrs IF, Matfors IF och Byttorps IF.

Dessa föreningar kommer att arbeta aktivt med alkoholfrågor bland annat genom att utveckla en alkoholpolicy och en

Fotbollen är ingen nykterhetsrörelse lika lite som det är en politisk eller religiös verksamhet. Men att kombinera utbildning och information om alkoholanvändning och dess konsekvenser, innebär att man kan förskjuta förstagångsförsöket.

Och det handlar om vår sports trovärdighet.

handlingsplan, vilka ska spridas till samtliga medlemmar. Förutom den direkt alkoholförebyggande effekt arbetet i sig har, sätter policyn en "kvalitetsstämpel" på verksamheten, vilket kan skapa trygghet hos föräldrar till barn som finns med föreningens olika lag.

Mer information om Mål utan alkohol:

www.svenskfotboll.se

Magnus Andersson, projektledare,
tel: 08-735 95 54, 070-417 69 31.

E-post: magnus.andersson@svenskfotboll.se

I ett fotbollslag finns en alldeles särskild intimitet och närhet mellan spelarna. I ett manligt lag duggar ändå – eller därför – bögskämt tätt. Närheten skapar homofobi.

– Jag kallar det för ett homosocialt begär. Och detta begär gränsar faktiskt till kärlek och åtrå, säger etnologen Jesper Fundberg.

För några år sedan lade Jesper Fundberg fram sin doktorsavhandling ”Kom igen, gubbar!” vid Stockholms universitet. Avhandlingen byggde på fyra års nära studier av ett fotbollslag, från att spelarna var 11 år tills de var 15.

Jesper Fundberg var med på matcher, träningar, läger och cuper. Han levde med laget i syfte att ta reda på hur uttrycken för manlighet skapas i en miljö som ett fotbollslag.

– Framförallt kom jag fram till hur man inte ska vara. Man ska inte vara kärring, invandrare eller bög, sådana ska man ta avstånd ifrån. Därigenom skapade det här laget en egen manlig norm som gick ut på att man ska vara vit, heterosexuell och från medelklassen, berättar Jesper Fundberg och fortsätter:

– Det är ryggdunkningar och uppskattande ord och blickar. Det är helt enkelt ett homosocialt begär. Eftersom detta ligger så nära den homosexuella åtrån måste man markera ett tydligt avståndstagande. Det sker

Lagmiljön kan skapa homofobi

Jesper Fundberg, etnolog.

– Av dessa tre figurer är bögen lite speciell. Det är tråkigt att måla upp en idealman genom att ta avstånd från någon med en annan sexuell läggning, men det är ändå positivt att det faktiskt sker en reflektion över att det finns olika sexualiteter.

Jesper Fundberg vill likna gemenskapen i ett fotbollslag med den närhet som kan uppstå i ett styrelserum med bara en massa medelålders män. I en situation där alla är nästan likadana uppkommer en speciell intimitet.

genom att man drar bögskämt, att man pratar nedvärderande om bögar, att man poängterar att så ska man absolut inte vara.

Avståndstagandet var något som Jesper Fundberg lade märke till vid cuper och läger. Killarna sov på luftmadrasser i en skolsal. Allt var väldigt mysigt, alla var nära varandra hela tiden. De gjorde sig i ordning, fixade med håret, lånade varandras deodoranter – men inte för att gå på diskotek eller liknande, utan bara för att umgås inom laget.

– Och plötsligt, mitt i idyllen, hände något. Någon berättade ett bögskämt. Detta kom som en besvärjelse för att ingen skulle misstolka det som skedde i skolsalen. Man tog kraftigt avstånd från det man nuddade vid. Och ledarna, de vuxna männen, hängde med i skämten.

Är detta beteende ett uttryck för ett slags homofobi?

– Ja, det kan man säga. Som jag ser det beror det på ett sökande och en rädsla, på funderingar som finns kring den egna och andras sexualitet. Stämningen blir lätt sådan när det bara är män och pojkar som umgås, när de är så nära varandra både mentalt och fysiskt. När de kommer riktigt nära varandra sätter skämten i gång.

Hur klarar man sig som homosexuell i en sådan miljö?

– Jag vet faktiskt inte, men det är inte lätt. Jag har inga vetenskapliga belägg för detta, men jag kan tänka mig att exempelvis andelen homosexuella manliga elitfotbollsspelare är betydligt mindre än andelen homosexuella män i övriga samhället. Det är ingen miljö som en homosexuell kille trivs i. Därför söker sig en homosexuell kille inte dit. Eller om han väl är där, kanske han ganska snart söker sig bort.

Hur är bögen, då? Vilka schablonbilder av en bög finns i en sådan här grupp?

– Den allra starkaste är nog att bögen visar för mycket känslor. Alltså har han en brist på kontroll över sina känslor. Och det är inte bra. En riktig man fostras till att ha kontroll på sina känslor. Den maskulinitet som skapas i ett sådant här sammanhang är därför väldigt gubbig och grabbig.

Tänk på vem som är domare

FRIDA, 16 ÅR, är ungdomsdomare i fotboll. Hon är inte rädd att fatta beslut på planen, men har också vid flera tillfällen tvingats ingripa mot vuxna. Vid en match mellan två lag med 8-åriga pojkar störde det ena lagets tränare hennes arbete så mycket att hon i halvtid gick fram till ledarna och sade att hon inte tänkte fortsätta döma matchen.

En annan gång stod en förälder vid sidan av planen och hånade en av motståndarlagets spelare. ”Du är ju helt värdelös nummer 9”, upprepade han om och om igen. Den supportern fick ett ultimatum att sluta skrika eller gå därifrån.

Inom barnidrott är det ofta ungdomar som dömer. De försöker, precis som ditt barn, göra sitt bästa. Skulle du uppskatta om någon annan förälder klagade på ditt barn? Sannolikt inte.

Är du ändå missnöjd? Anmäl dig till en domarutbildning. De tar tacksamt emot domare som dömer felfritt.

Föräldrapakten

DU KOMMER ATT tvingas ta ställning fortare än du tror.

Det gulliga knattelaget där din dotter började som 6-åring visar sig vara ett gäng målsjottare när de är 9 år. Träningsmängden ökar. Det blir cupspel och turneringar de helger ni tänkte åka till landet.

Känslan infinner sig att om din dotter ska behålla sin plats i laget, är det bara att stanna hemma. Där någonstans ändras kanske de oskrivna reglerna och laget ”toppas”. De bästa får spela nästan hela tiden, medan de andra blir inbytta ett par minuter.

Case: En förälder, som upplevde detta i sin sons lag, försökte prata med andra föräldrar om den vanmakt hon kände. Men ingen ville lyssna. De andra föräldrarna gick undan. De var så otroligt rädda om sina egna barns positioner att de inte vågade prata om det som skedde i laget, berättar Lotta.

Hon och sonen hade avbrutit sin Skånesemester för att åka upp till Stockholm och spela en turnering. Han fick spela de sista fem minuterna i varje match. I en hel vecka!

Utdrag ur boken ”Vett & etikett för idrottsföräldrar” (98 kr, Svenska Fotbollförbundet) av Anneli Wikman och Titti Werner. Boken är en väckarklocka för alla föräldrar till idrottande barn och hämtar goda och dåliga exempel ur verkligheten.

"Ställ krav på fotbollen – annars inga bidrag"

– IDAG VILL JAG påstå att vi vänt denna händelse till något positivt. Och jag anser att kommuner i framtiden inte ska betala ut bidrag till föreningar som inte tar sitt ansvar, inte har riktlinjer för liknande händelser. Även fotbollen och idrotten

Plötsligt en dag fick AIK: are läsa, se och höra hur ett antal ungdomar i föreningen uppträdde mot varandra på ett träningsläger. Händelsen blev till en riktäckande historia om vad inkilning handlar om – och klubbens (och idrottens) trovärdighet ifrågasattes.

måste ställa tuffare krav på föreningarna, säger Jan Lindh, projektledare för "Vi spelar ihop" inom AIK.

Janne är idag en flitigt anlita föreläsare — från Piteå i norra Sverige till Valencia i Spanien dit EU nyss inbjudit honom för att tala om de grund-

Jussi Sjöblom (tvåa fr.v.) och Janne Lindh (trea fr.v.) representerade AIK när man på Råsundas gröna matta i maj 2005 fick ta emot RF:s och Svenska Sportjournalistförbundets Fair Play-pris. T.v. Urban Dahlberg, RF och t.h. Leif Nilsson, Svenska Sportjournalistförbundet.

läggande värderingar som AIK lagt fast efter händelsen för några år sedan.

– Självklart hade vi gärna sett att vi arbetat med värderingar tidigare så att det kanske inte alls hade inträffat, säger Janne Lindh.

Prisbelönt arbete

AIK fick Riksidrottsförbundets (RF) och Svenska Sportjournalistförbundets Fair Play-pris för sitt arbete 2004, liksom Svenska Fotbollförbundets samhällspris. I RF-motiveringen står bland annat:

”AIK:s ungdomsfotboll har ur en svår moralisk situation skapat ett genomgripande fair play-program, som engagerat alla ungdomar, ledare och föräldrar, och som blivit till föredöme för Idrottssverige.

Arbetet tog avstamp i de avskyvärda händelserna för ett par år sedan, när några unga pojkar blev utsatta för kränkningar under ett läger. Händelserna blev starten till ett anseeligt program för att påverka spelarnas attityder till kamratskap och rent spel. Arbetet inledes med att samtliga spelare från tolv år och uppåt och ledare intervjuades för att kartlägga omfattningen av kränkningar. Därefter vidtog ett program för cirka 1 000 spelare, ledare och föräldrar som har innehållit värderingsövningar, rollspel och grupparbeten. Det mesta har genomförts på hemmaplan, men mycket har också gjorts under läger.”

Utbildning av ”stilansvariga”

Idag utbildas ”stilansvariga” i AIK. AIK-stilen innebär bland annat att de grundläggande föreningsvärderingarna ska vara tydliga och tas upp med ledare, spelare

och övriga inblandade runt lagen, så att de fungerar i vardagen.

– Det är inte alldeles enkelt att arbeta med och tydliggöra vad värderingar är för något och vad man ska stå för. Men vi har kommit en god bit på vägen i AIK och är naturligtvis glada över att vi idag till viss del får credit för arbetet, säger Janne vidare.

För inte så länge sedan var det en judoklubb som råkade ut för samma bekymmer – med samma uppmärksamhet. De tog kontakt med Janne Lindh, som föreläst fyra gånger för den föreningen.

– De säger samma sak som vi, att vi borde arbetat med det här tidigare. Jag hör på radion just nu i ett aktuellt fall att anabola steroider är en farlig drog. Det har vi ju vetat i många år men inte gjort särskilt mycket åt. Hur kan det komma sig?

Janne Lindhs hopp står till kommunerna.

– De har maktmedel, eftersom de betalar ut lokalt aktivitetsstöd till idrotten. Om föreningarna inte tar etik- och moralrelaterade frågor och problem på allvar tycker jag att man ska hålla inne utbetalningarna. För grundläggande samhällsvärderingar bör finnas inom idrotten, precis som i skolan eller samhället i övrigt.

Att jobba med värderingar är ett långsiktigt arbete, inte alltid högst prioriterat, men som kan komma att påverka ungdomar för framtiden. Alla når inte landslaget eller Allsvenskan. Men värderingarna bär man med sig, vare sig man blir spelare i lägre sammanhang, domare, ledare eller supportrar. Och hela tiden är man samhällsmedborgare.

– Vi måste våga ställa krav, och det bör vi göra nu, slutar Janne Lindh.

Att hata och att älska

HATA och **ÄLSKA** är två vanliga ord som inte alls kan kallas för fula ord. Tvärtom tycker många att älska är det vackraste ordet som finns på svenska. Hata och älska är ord som har en oerhört stark laddning. Man kan knappt hata lite eller älska lite. Orden är som svart eller vitt. Visserligen kan många säga att de hatar kålpudding och matte, medan de älskar hamburgare och fotboll, men i den användningen har orden tappat lite av sin laddning.

När vi går ut på fotbollsplanen ser vi våra motståndare som idrottskamrater som vi ska möta i en trevlig match. Vi säger inte att vi älskar dem, för det ordet bör vi spara för de människor som står oss allra närmast, men vi ska inte heller hata motståndarna.

Hat uppkommer i krig eller när någon har gjort en annan människa något verkligt ont. På fotbollsplanen träffar vi idrottskam-

rater från en annan klubb som spelar fotboll av samma anledning som vi själva. De har kommit till matchen med förhoppningen att bli behandlade med respekt av sina ledare, sina lagkamrater, sina supportrar, domaren och inte minst av oss, deras motståndare. När vi efter matchen tackar våra motståndare eller till och med enligt svensk fotbollstradition hurrar för dem, är det ett uttryck för att vi respekterar dem och är deras kamrater, även om vi inte känner dem sedan tidigare.

Utdrag ur boken *”Sila snacket”* (98 kr, Svenska Fotbollsförlaget) av Gerhard Sager. *Sila snacket* vill få oss att tänka till och hyfsa vårt språkbruk inom idrotten såväl som i skolan och ute i samhället.

MAGASINET fotboll

PRENUMERERA NU!

Ring 08-545 120 00

eller beställ din

prenumeration

på www.svenskfotboll.se

MED FOKUS PÅ FOTBOLLENS EGNA FRÅGOR

www.svenskfotboll.se

Mer än
40.000
besökare
per dygn!

Fotbollens positiva sidor ska lyftas fram!

Vi har sett många avarter inom fotbollen på senare år. Antalet grova utvisningar har ökat – för såväl olämpligt uppträdande som våldsamt spel. Domare har blivit påhoppade och föräldrar har betett sig illa i samband med ungdomsmatcher.

När sånt händer, ja, då hotas fotbollens trovärdighet. Fotbollens trovärdighet gentemot en rad olika grupperingar i samhället som politiker, myndigheter och andra beslutsfattare.

Inom fotbollen berömmar vi oss av att vara förebilder för ungdomar, att vår verksamhet har en viktig och fostrande funktion. Inte minst när vi söker bidrag från olika instanser. När då istället avarterna fokuseras så kommer våra värderingar i skuggan av dessa negativa och spektakulära händelser.

Vi vill ju att det vi är bra på ska uppmärksammas och premieras. För vi är bra på mycket inom den svenska fotbollsrorelsen. Vi är bra på laganda, på solidaritet och på att ta hänsyn till varandra. Därför intensifierar vi också våra satsningar på att bli ännu framgångsrikare och tydligare inom värderingsfrågorna. Exempel på det är att under det tredje året av pro-

jektet Handslaget prioriterar vi attitydfrågan. Minst var femte krona har avsatts för ledarutveckling med betoning på etik och moral, vilket innebär 6 miljoner kr till detta för fotbollen – och samhället – så viktiga område.

Utvecklingsarbetet inom fotbollen innebär också att vi har som mål, att år 2007 ska 60 procent av alla barn- och ungdomsföreningar ha en levande policy byggd på "Fotbollens spela, lek och lär", en plan för ledarförsörjning, en verksamhetsplan samt ha höjt statusen på demokratiet och föreningsengagemanget.

Genom att arbeta med dessa områden, som är grunden på vilken hela fotbollsrorelsen vilar, så tror vi att kan bekämpa avarterna och i stället få fokus på glädje och kamratskap, på etik och moral.

Gillis Persson, ordförande i Svenska Fotbollförbundets Utvecklingskommitté

svensk fotboll – se, upplev, älska.™

Vi gillar rent spel

SVENSKA SPEL

Fotbollens Huvudsponsor

Att följa regelboken och spela juste är en förutsättning för sann spelglädje. En vinst tack vare fusk lämnar en bitter eftersmak som är svår att skölja bort. Svenska Spel har som paroll att spela ärligt, vara föredöme för våra ungdomar och ge dem en sund inställning till sport redan från start. Vi älskar när Sverige vinner... ärligt!